

Výukový materiál zpracovaný v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Registrační číslo: CZ.1.07/1. 5.00/34.0084

Šablona: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Sada: 6 B

Číslo: VY_32_INOVACE_OŽP_3ROC_08

Bekyně mniška

Lymantria monacha

Předmět: Ochrana životního prostředí

Ročník: 3.0

Klíčová slova: bekyně, holožír, smrk, borovice, likvidace porostu

anotace : Bekyně mniška je jedním z kalamitních škůdců, který může vyvolávat holožíry u smrkových porostů.

Jméno autora: Mgr. Michaela Dvorská

Adresa školy: Střední škola zemědělská, Osmek 47
750 11 Přerov

Bekyně mniška

Lymantria monacha

Čeled': Lymantriidae - bekyňovití

Řád: Lepidoptera - motýli

Je schopen na velkých rozlohách zcela zničit les.

Patří mezi tzv. hlavní kalamitní škůdce

Polyfág - může se vyvíjet na všech jehličnanech a na většině listnaných dřevin (kalamitně - smrk, borovice)

V ČR se přemnožuje ve stejnověkových a stejnorodých porostech středního a vyššího stáří (30-50 let).

Nadmořská výška většinou okolo 400 - 700 m.n.m. (ale i roviny).

Dochází ke ztrátám na přírůstku. Při silném žíru jehlic (i holožíru) = odumírání. Stromy jsou díky oslabení napadány sekundárními škůdci.

Škody způsobené na smrku a na borovici se liší

Smrk = 1. housenky se živí mladými jehlicemi, později i staršími. Nebezpečnější pro smrk, protože při silném žíru nedokáže regenerovat a usychá.

Borovice - začíná požírat staré jehlice, protože borovice raší později, schopnost regenerace při ztrátách až 90% jehlic

* Feromonová past

Způsob života

1 generace/rok líhnutí a rojení
červenec/srpen

Ve dne sedí na povrchu kmene

Samičky kladou vajíčka (150-200ks)
za šupiny kůry do 1m nad zemí.
Vylíhlé housenky za teplého počasí
vylezou na jehličí.

Žír je plýtvavý tzn. překousané
části jehlic padají k zemi.

* Způsob kladení vajíček

5431693

Přirození nepřátelé

Střevlíkovití brouci - krajník pižmový

Mrchožrout housenkář, kněžice zrnitá

Mravenec lesní

Lumci, lumčící

Mrchožrout
housenkář

Kontrolní metody

Při základní stavu se využívá kontrola trusníková. Dále kontrola feromonovými pastmi a pochůzková metoda.

Při zvýšeném stavu Wellensteinova metoda a lepování stromů.

Ochranná opatření

Vhodné zastoupení dřevin + výchovné zásahy.

Při kalamitách - chemické přípravky.

Při zvýšených stavech se používají insekticidy na bázi inhibitorů syntézy chitinu (brání tvorbě kutikuly).

BIOLOGICKÁ OCHRANA

Bacillus thuringiensis

Bonetina efficiens - polyedroza

housenek

Použité zdroje

AUTOR NEUVEDEN. www.wikipedia.org [online]. [cit. 10.2.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lymantria_monacha01.jpg

AUTOR NEUVEDEN. www.wikipedia.org [online]. [cit. 10.2.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Caterpillar_grease_lymantria_monacha_pinus_beentree.jpg

AUTOR NEUVEDEN. www.wikipedia.org [online]. [cit. 10.2.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lymantria_monacha_larva.jpg

KEENA, Melody. www.forestryimages.org [online]. [cit. 10.2.2013]. Dostupný na WWW: <http://www.forestryimages.org/browse/detail.cfm?imgnum=5431693>

AUTOR NEUVEDEN. www.gymta.cz [online]. [cit. 10.2.2013]. Dostupný na WWW: http://www.gymta.cz/kabinety/kab_biologie/videoatlas/hmyz/do/050-mrchozrout-housenkar.jpg

AUTOR NEUVEDEN. www.gympta.cz [online]. [cit. 10.2.2013]. Dostupný na WWW: http://www.gympta.cz/kabinety/kab_biologie/videoatlas/hmyz/do/180-bekyne-mniska-tykadla.jpg

FIALA, Miroslav. www.biolib.cz [online]. [cit. 10.2.2013]. Dostupný na WWW: <http://www.biolib.cz/cz/image/id89383/>

AUTOR NEUVEDEN. www.atlasposkozeni.mendelu.cz [online]. [cit. 10.2.2013]. Dostupný na WWW: <http://atlasposkozeni.mendelu.cz/index.php?p=hledani>

*Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. **Michaela Dvorská**
Financováno z ESF a státního rozpočtu ČR.*